

Українська Родина

(THE UKRAINIAN FAMILY)

Популярний літературно-
історичний журнал

Виходить що місяця
Редактує й видає

Олександр Луговий
(Ол. В. Овруцький-Швабе)

Тимчасова адреса редакції, 10355 - 96 St., Edmonton, Alta.

Поодиноке число..... 30c

Річна передплата \$3.00

A Journal of Popular
Literature and History

Edited and published
monthly by

Alexander Luhowy
(Al. W. Ovrutsky-Shwabe)

Single copy 30c

Yearly subscription.... \$3.00

РІК III. ЧИСЛО 20.

VOL. III. No. 20.

СЕРПЕНЬ, 1949.

AUGUST, 1949.

— ЗМІСТ —

До передплатників — жарти	Оклад.
Козацькі полковники	Ст. 1
Єретичні думки	Ст. 2
В кігтях двоголового орла	Ст. 3
Літо, Олена Степанік	Ст. 13
Історія Української Православної Церкви	Ст. 14
Літопис подій з Української Історії	Ст. 20
Десять Заповітів	Ст. 24
Літопис подій по Державах	Ст. 26
Козацька Любов, Н. М. Уманець	Ст. 28
За передплатами по Канаді	Ст. 29
Багатий і бідний, Н. М. Уманець	Ст. 31
Жарти	Ст. 32
Передплати	Оклад.

Права застережені.

Copyright reserved.

З друкарні

Alberta Printing Co., 10355 - 96 Street, Edmonton, Alberta
diasporiana.org.ua

ВСІМ ДОВЖНИКАМ ВЛОЖЕНО В ЖУРНАЛ ЗА-
АДРЕСОВАНУ КОВЕРТУ. ДОВЖОК ПРОСИМО ВИРІВ-
НЯТИ У НАЙКОРОТШОМУ ЧАСІ, А НЕ ЖДАТИ ВИСИ-
ЛАННЯ РАХУНКУ, ЩО СПОЛУЧЕНЕ ЗО ЗНАЧНИМИ
КОШТАМИ, ЯКИХ ВЛАСНЕ БРАК.

Тільки дурень свято вірить, що він ніколи не зробить
дурниці.

* * * * *

У наших часах в товариство приймаються охочо люди
з діравим сумлінням, але не з діравими ліктями.

* * * * *

Начервонені нігті зовсім подібні на закровавлені кігти
хижака, що роздирає слабшу жертву. Намальовані губи —
нагадують упиря, який щойно нассався свіжої крові.

* * * * *

Якщоб ми мали владу, то обложили високим податком
віделка, хусточки до носа і взуття. Бо визнано, що босому
ходити і лекше і здоровше (літом), людина має природні
віделка з п'ятьома, а не чотирма пальцями, а хустки.
Адже більшість людства обходитьсь без них.... (Є ще й
помовка — Що бідний на землю кидає, то багатий в ки-
шеню ховає).

Жарт: — Чи вигралисте, куме, процес за те, що пес
вас покусав?

— Ні, програв.

— А то чому програли?

— Бо адвокат переконав суд, що то я покусав пса.

* * * * *

Подорожний порається коло авта і не може дати ради.
Надіхав другий подорожний, оглянув, взяв молоток, стук-
нув десь там три рази, і готово — авто гуде.

— Скільки вам заплатити? — питає перший, врадуваний.

— Десять долярів.

— Ого! Скільки ви ціните один удар молотком?

— По одному доляру!

— А за що ж решту сім долярів?

— За те, що я знав, де саме вдарити.

* * * * *

Жарт — Моя жінка постояла коло відкритого вікна,
і це мені обійшлося у 40 долярів.

— То ще нічого! Моя жінка постояла коло вітрини
і це мене коштувало чотири сотки долярів!

УКРАЇНСЬКА РОДИНА

РІК III. ЧИСЛО 20.

СЕРПЕНЬ, 1949.

Козацькі Полковники часів Хмельницчини

Полковник Іван Бурлай. Полковник Гадяцький Іван Бурлай, це, мабуть той самий, що його під Кумейками усунено зо становища поляками. Згідно нашій історії Бурлай ледви вмів читати. Це, однаке сумнівне. Поминувши те, що Іван Бурлай визначався в походах на Крим і Туреччину, зосібна у здобутті Синопу з Сагайдачним, — гетьман Хмельницький, ще відай перед вибухом революції 1648 року, вислав Бурлая до Швеції на переговори. А чайже неосвіченого полковника, без знання латини, не висилали. З початком другої війни з Польщею, полковник Бурлай на чолі Гадяцького полку бере участь у поході в Галичину. Згинув 28-го липня 1649 р. в бою під Збаражем. Також є загадка про Кіндрата Бурлая, посла Хмельницького до Москви, в чужинних анналах.

* * * * *

Степан Байбуза, полковник Уманський. Про полковника Степана Байбузу нічого не відомо, крім того, що з вибухом Національної Революції аж до 28-го липня 1649 р., дня смерти в бою під Збаражем, він командував Уманським полком. Мабуть рідня старшого на Запоріжжі Тихона Байбузи.

* * * * *

Іван Гиря, полковник Білоцерковський. На становищі полковника перебував кількома наворотами, в рр. 1620-1630 то 1648-49. Умер від чуми, 1655 року, як генеральний бунчужний.

* * * * *

Андрій Романенко, у 1649 році командував Переяславським полком. Поза тим — нічого про нього більше невідомо.

* * * * *

Мартин Небаба, Чернігівський полковник від початку революції 1648 року. Згинув 16-го липня 1651 року під селом Ріпками, на Чернігівщині, в бою з Литовською армією князя Януша Радзивіля (у другому поході литвинів на Київ). Учасник походів на Польщу, відважний вояк і про-

водир, однак слабий стратег. Згинув порубаний шаблями. З ним одночасно згинув учасник рейду М. Кричевського і бою під Лоєвом, полковник комонного Київського полку, **Остап Пішко**, з походження Кавказець.

* * * * *

Адам Хмілецький, полковник Паволоцький. Небіж київського воєводи Степана Хмілецького, римо-католик, що в ті часи було однозначним з визнанням себе поляком. Учасник другої і третьої війни з Польщею. Після Білоцерковської угоди Хмельницьким покараний на смерть на дотмання польського уряду, 1652 року.

* * * * *

Федор Вешняк-Якубовський, полковник Чигиринський. Мазурського кореня, його предки осіли на Правобережжі і здобули шляхетство. Учасник війн з Польщею, а зокрема посол гетьмана Хмельницького до польського короля і московського царя. 27-го жовтня 1659 року, правдоподібно виданий Москві і увязнений.

* * * * *

Яків Воронченко, полковник Черкаський, наступник Максима Кривоноса. З полковником Максимом Несторенком возив у Варшаву козацькі реєстри на затвердження королем. Коли і в яких обставинах вмер — невідомо.

* * * * *

Іван Демович-Креховецький, полковник Корсунський. Походив з дрібної галицької шляхти, наступник Станислава Мроздовицького на полковництві, опісля генеральний суддя. Умер у московському полоні, 1665 року.

* * * * *

Михайло Громик, Білоцерковський, згинув в часі бунту селян, 1652 року.

ЕРЕТИЧНІ ДУМКИ

Перше в світі радіо створив Бог з Адамового ребра. Люди той винахід приписують Марконі.

Німці не можуть хвалитися так дуже своїми "фон." У нас багато людей зоветься Трифон.

Мужчини не є такими добрими, як думають дівчата, але є багато кращими, чим думають про них жінки.

Ріжниця поміж радіо і жінкою: Радіо чим краще, тим голосніше, а жінка чим краща — тим тихіща.

Лікарські помилки йдуть глибоко (в могилу), а адвокатські високо (на шибеницю).

ол. луговий

В КІГЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ПЕРШОЇ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах

(Перший том трильогії “Огнем і Кровю”)
(Продовження)

XXIII.

В бою під Олешицями Чернігівські гусари розгромили полк мадярських гонвед-гусарів і п'ятий баварський уланський та драгунський полки. Ворожий натиск стримано мало не на тиждень, змушено його відтягнути за Сян артилерію і запільні частини. Австро-німецька команда контратачу Чернігівців прийняла за проти-наступ російського фронту; не вірила, що це диверзія одним одного полку. Коли довідалась правду, не виходила з дива. Акцією Чернігівців ударемнено її заміри створити вузькі мішки для крил третьої і восьмої російської армії. З російського боку бій під Олешицями показав, що може вдіяти незначна частина під орудою бистроумного, відважного команданта, як що вояцтво його любить і йому вірить. Та показав і все-російську рутину, заздрість і підступства у всій їх величі. Вмішалися у справу темні, закулісні сили. І замісьць нагороди учасників бою і Паволоцького — ордери Юрія одержали полковники Серебрянчуков і Кулінін, що бою під Олешицями навіть не бачили; вже за рік обох іменовано генералами. А Паволоцькому проголошено “Височайше”, тобто царське “благовоління”, і рік старшинства у ранзі підполковника. Дивувалися всі вищі команданти, як то сталося? Паволоцького представлено до нагороди ордером Юрія третьої степені, бо четвертої вже мав, а Юрій третьої ступені автоматично надавав нагородженному рангу полковника. Отже Паволоцького представлено одночасно до підвищення у рангу генерал-хорунжого. Представлення писав самий генерал Стенбок-Фермор; тимчасовий командуючий корпусом, генерал Хелчицький дав від себе найкращу, яку міг, атестацію. Не менш гарну атестацію дав командуючий армією — Брусілов, — бо до його армії хвилево прилучено четвертий кінний корпус з стратегічно-тактичних причин. Однак — прибуло нове начальство і представлення на завжди застряло у головному штабі. Що з ним сталося —

Паволоцький довідався аж напередодні революції...

Дісльокаційний наказ генерала Хелчицького по корпусу Паволоцький перебрав від ротмистра Немирича. Границями лініями відтинку корпусу встановлено допливі Сяну зо сходу, — річка Танва з півночі і р. Скло з півдня. З півночі — в Тарноградському напрямку займала становища п'ята донська козацька дивізія — 24 сотні при 12-тюх гарматах легкої артилерії. Друга злучена козацька — 18 сотень при 16-тюх гарматах, з одним полком в корпусному резерві, займала відтинок на захід від Чесанова. 16-та кінна займала позиції по лінії Футори-Воля-Старе Село, 12-ма ескадронами²⁴) гусарської бригади і уланською бригадою в корпусному резерві, при 16 гарматах. Від Старого Села напівдень тягнулися позиції третьої кавказької дивізії з 12-ма гарматами. Сили корпусу виносили 96 сотень при 60 легких гарматах на відтинок коло 30 верств. Сили аж надто слабі з уваги на некомплект сотень, а ще більше на катастрофічний брак гарматних стрілень: ні один артилерійський дивізіон не міг похвалитися хочаб двадцятькою набоїв на гармату. На долю гусарської бригади припало боронити залізницю й околиць здовж берегів річки Любачівки. Дивізії з півночі боронили флянгових підступів до стації і місточка. Стичність з ворогом вдержували заслони в напрямі Сурмачівки, ворогом вже занятої, і околиць на північ від неї та села Вільки в напрямі полууднево західньому. Коротку червневу ніч Паволоцький провів в телефонічній осередній полку на західній окраїні села Волі. З ним разом дежурив військовий старшина Холмський, командант кінно-артилерійського дивізіону, — його батерії стали на позиціях за селом. В недалекому Олешиці відпочивала уланська бригада. Від уланів і з дивізійного штабу що пів години запитували про рух ворога. Не давали про себе знати Кулінін і Серебрянчуков, певно спали, благо охороняв їх сон цілий кінний корпус. Не подавав ніяких ознак життя й ворог. Заснути ні Паволоцький ні Холмський не могли. Що хвилі пипикали телефонні апарати і сонний телефоніст бубнив у трубку, що нічого нового нема.

На світанку прибули післанці з заслон. Команданти доносили, про гамір за боєвою лінією ворога, стукіт коліс, іржання коней в околиці Вільки. Паволоцький негайно повідомив штаб дивізії, висловивши побажання на всякий слу-

чай забезпечити ліве крило гусарської бригади одним уланським полком у Борхові, за залізницею. Стенбок, не відходячи від телефону, передав уланам відповідний наказ.

Підозрілий спокій Паволоцького турбував. Полком командував вперше, а тут і підполковник Дараган не хотів бригадного клопотати, чи може його здібностям не довіряв. За порадами і вказівками звертався до Паволоцького “по сусідські” та кожну пораду виконував наче наказ. Отже Паволоцькийчувся відповідальним за увесь відтинок гусарської бригади. Наказав сотням скупитися загодя у перелісках в пішому строю, коноводам укритися у відповідних, де можуть, місцях поблизьку — і ждав дня. Прийшла думка обстріляти здогадні пункти ворожого скupчення артилерійським огнем. Холмський радо погодився, як що дозволить начальник дивізії. Викликали до телефону генерала Стенбока-Фермора. Він запитав обох, вислухавши доводи:

— По скільки стрілень на гармату маєте?

— Між десять до п'ятнацять, ваше сіятельство, — відповів Холмський. — Трохи набоїв знайдеться в артилерійському парку бригади. Парк у Любачові, там лекше довідатися, як забагато.

— Парк власне виїхав. Артилерійські парки начальникам дивізії не підлягають. Не міг, отже, їх задержати. А з інспектором артилерії нема звязку, як і зо всімвищим начальством.

— Хто ж у Любачові?

— Тільки генерал Хелчицький, я і полкові обози. Корпусний також не мав права задержувати парки.

— Виходить, не дозволяєте?

— Рад би... Не можу дозволити витрату на непевне, раз стрілива аж так мало. Прийде пекучіша потреба! Чим тоді відбиватимемося?

— Десяток набоїв не заважить, ваше сіятельство. Все рівно вже, з ними як і без них буде, — переконував Холмський. — Може їх випустимо даремно, а можеж і в саму ворожу гущу попадемо. Трохи паніки булоб. Адже сплять.

Стенбок погодився: — Нехай буде по вашому, — почувся його голос. — Тільки памятайте! З обчислення один набій на гармату.

За хвилю запикали апарати на батерії. Кожній вказано обект обстрілу, звірено приціл з обсерваторами. Оба

старшини вийшли з хати слідти за полетом і розривами. Але ворог випередив...

Точно в четвертій годині над селом загуділо й засвистало. Стрільна вибухали за селом, по полях, поміж селом і бойовою лінією. Десять зблизька стріляла ворожа легка артилерія. Хвиль за десять відкрила огонь, тяжка. Огонь важкої артилерії сконцентрувались на Олещицю й залізницю, видно туди спрямовувалася ворожа акція. Стріляли десь з Неліткович, Молодич і Онишків, з трьох різних напрямків, і стріляли навгад, — очевидно по мапі — не так задля шкоди, як з метою оголомити силою огню. Треба було небайдужим захаюром бути, щоб відгадати, де саме російські частини знаходяться.

Досягнути ворожу артилерію легкі російські гармати не мали сили. Холмський розпорядився від обстрілу стриматися, взяти натомісъ у прицільні вилки, прямою наводкою, певні місця здовж шляхів і вигону, щоб певніше влучити, коли ворог на тих місцях покажеться. Самий приспособив обсерваційний пункт на стрісі хати за комином.

З одним ординарцем Паволоцький погнався до полку. В повітріув час гуло й вило, стрільна вибухали одначе далеко в запіллі. Наказав сотенным вислати роїздам розпорядження не виявляти себе ворогови, а примінюючися до його руху, непомітно відходити до сотень. Розглянувшись по місцевости нахмурився. Для бою місцевість не надавалася. Велика рівнина зеленіла збіжжами мало не у зрист людини. Ворог міг заховатися у них цілими батальонами й непомітно підповзти до самого села. Та й повзти не мав потреби, легко міг підійти пригнувшись. За збіжжами виднілися переліски, що завдання ворогови улекшували. Шляхи на Сурмачівку й Вульку покручені й обсаджені деревами. Відкритий для обсервації був тільки вигін між шляхами. Оглянувши, розпорядився чотиром сотням відйті до коноводів у ложбину за сугірками, а двом з скорострілами пішо обсадити кущі й рівчаки між обома шляхами й по обидвох їх боках. Обстріл ворога почати черговим огнем з хвилею, як пічне обстріл дивізійна артилерія. Команду спішеними сотнями визвався взяти ротмістр Алібеков, бо Паволоцький з привички держався третьої сотні, з якою зжився. Інтенсивна стрілянина ворожої артилерії обох впевнила, що доведеться битися з переважаючими ворожими силами.

З сугірків над ложбиною в далековид розпізнавалося добре все, що з перелісків ні показалобся. Паволоцький залиг на гребені сугірка. Обіч нього поприпадали до далековидів команданти неспішених сотень. Оба відділи ділив простір у три-четири сотки сяжнів, простір зовсім достатчний, щоб дати час кінним сісти на коней і вирватися зза укриття ворога атакувати. Пригадав Паволоцький, що з пішими сотнями зостався Отаманенко. Шкодував хлопця. Надумував післати за ним, однаке він скоро стрілець, нехай зразу ж привикає. Бій стане для нього добрим іспитом. Іспит видерхить — зразу стане всім близьким, своїм. Не видерхить — також не біда. В першому бою й перелякатися не дивота, привикне.

Від Футорів, на відтинку Ніжинців, завязалася перестрілка. На Чернігівському відтинку далі гуркотіла ворожа артилерія. Огонь легкої артилерії перенесено на селянські ниви. Засіви ворог зауважив і “висвітлював” місцевість, теребив жито у надії намацати у них ворога й звідтам його викурити. По зелені нив скрізь виднілися вже чорні западини вивернутого догори корінем збіжжа. Що мент, то там, то там викидало в суміш з димом вгору стовбури брунатної землі, рожевіли дими шрапнельних розривів у повітрі, присипало все більші простори засівів. Обстріл продовжувався добру годину. На не одну сотню ворожих стрілів не озвалися російські гармати ні разу. Виглядало, що австро-угорці напосілися знищити засіви. Важка артилерія обстріл запілля заперестала. На притаєні гусарські сотні не впало ні одне стрільно. Може австрійські коректори огню хвилювання збіжжа приймали за порухи його людськими руками.

Сонце піднималося вище над обрієм. Під горячими проміннями швидко випарувалася нічна роса, пянили свіжі запахи трав і збіжжа, пахла й теплом манила до себе квітуча земля. У природі заповідався гарячий день. Люди гарячі червневого дня готувалися збільшити. Гарячу землю напоїти ще гарячішою кровю, глибокими ямами зранити її лоно, спалити огнем, усипати зламками заліза.

Приглядався Паволоцький все більшому нищенню засівів і важкий сум охоплював його. Адже нищилося віibusами засоби життя не одної селянської родини і нищилося без потреби. Озивалася хліборобська від століть підсві-

домість його роду, ота збірна душа всіх його давно померших предків, господарів цих земель, збирала лютъ на ворога.

— Такі жита! З Богом, як то кажуть, говорять — з жалем говорив сам до себе. — Дивитися шкода, як добро гине ні за що, ні про що. Ще з годину пострілють, від збіжжа одні спомини залишаться.

— Що діяти, пане полковнику? Рубають ліс, тріски летять, — помовкою озвався лежачий коло нього надпоручник Ридзевський, четвертої сотні, Паволоцькому мало знаний. — І мені шкода дивитися, як хліб марнується. Дурні десь там команданти, певно міщухи.

— Ви такоже хлібороб?

— Егеж. Хліборобській, господарській душі важко дивитися на такі річі, як ось бачимо.

— І я хліборобського роду, ще й якого! — вмішався в мову здоровий, бородатий поручник Хвошинський, другої сотні. — Мені, чомусь, нічуть не шкода. Правда, я й досі не розрізню в полі овес від пшеници. До недавна думав, що бульбу молотять, не копають.

— Не бачили ніколи, як вона росте? — питав князь Вачнадзе, заступник Алібекова.

— Звідки? Батьки з маленьку все по Петербургах та Москвах мене виховували. Аж у війну довідався, що бульба росте на корінню, в землі, не зверху.

— А не думали ви, що бохонці хліба на колоссю ростуть? — поглузував Немирич, першої сотні.

— Аж таким незнайком ніколи не був. Я ж не петербурський міністер рільництва! — Хвошинський боронився.

— Виходить, що й війна інших паничів дечому доброму навчить, очевидно не туполобих. Це до вас не відноситься, поручнику Хвошинський — посміхався той далі.

— Слухай, Немирич! Тебе ніяка війна нічому доброму не навчить! — огризався Хвошинський. — Виховано тебе по всяких Полтавах та Елізаветградах, а то що за міста? Сотку кроків пройшов від губернаторської палати, і в морі збіжжа та баштанів з кавунами опинився. Зріс би ти між московськими коробейниками, між чухною петербурською, ще менше мене розумівсяб...

— Невелика цяця ваше Кучкове!²⁵⁾

— Вдесятеро більше Кучкове від вашої галушкиової Полтави...

Передиралися на жарт, хоча Немирич від Хвощинського двома рангами був старший. Ридзевський і Вачнадзе докидали свої репліки—Хвощинський не піддавався. Князь Вачнадзе дістав від Хвощинського титул кавказького ішака²⁶⁾ і готовий вже був образитися. Ридзевський поправив ішака на баранячий шашлик. Від Вачнадзе дістав епітет поліської бульби. Жартували, кожної хвилі сподіючися появи ворога. Паволоцький їм не перешкоджував, а вони приявністю старшого не вязалися. З бородатим поручником зазнайомився щойно вчора, не знав, звідки Хвощинський у полк прибув. Щоб сперечку закінчити, дипломатично почав розпитувати бородача, де той служив раніше, з яким начальством...

— У дванадцятій кінній, 12-му уланському білгородському полку, пане полковнику, — Хвощинський розповідав охочо. — Полком командував барон Маннергейм.²⁷⁾ Тепер був покликаний з запасу у 12-ий гусарський ахтирський.

— І чому ж перевелися у чернігівський полк?

— Перевели для користі служби. Не ладив з чоловіком нашого шефа полку, великої княгині Ольги. Він тоді сотнею командував. Я підпивши, грішним ділом, між старшинами і висловився, що в полку найкраще служити ротмістрови, бо він хоч ніччу зверхником шефа полку буває. Трохи може не тими словами, але зміст такий. Ну і донеслося, а в наслідку я став чернігівцем.

Всі зареготалися.

— Сподіюся, що чоловік великої княгині не викликав вас на двобій? — питав Немирич поважно.

— Скандал був би завеликий.

— Чого ж скадал? Ротмістра перемогли, так самі в обійми свого шефа попали. Жінки на переможців самі вішаються. Не знали ви, Хвощинський, де вас щастя шукає!

Той лаявся. Паволоцький не мішався поки не завважив руху за ланами. Тоді прикрикнув:

— Ну, досить вам, хохландія! Жарти на бік! Там, ось, якась біда ворушиться. Що воно таке?

Сотенні поприпадали до далековидів. Далеко за засівами виткнулися з перелісків ворожі розізди. Гарцювали безпечно і скучено, певно мовчанка російської сторони надавала їздцям відваги. За кілька хвиль дала знищенному збіжжу спокій ворожа артилерія. Пустила ще кілька стрілів

на прощання, по гиллях і замовкла. Вершники заїздили у збіжжа. Оглядали вирвані стрільнами ями, радилися видно, вимахуючи руками, завертали до шляху, знов надіздили. Пустили чергу з трьох ручних скорострілів по далльших житах. Постояли, врешті завернули на шлях всі. Попри шлях, за розїздами у віддалі виткнулися шість сотень походними кольонами. Про появу більшої ворожої сили повідомляли телефоном Алібеків і Холмський, зо свого обсерваційного пункту; Холмський питав дозволу обстріляти ворога гарматним огнем.

Алібекову Паволоцький передав наказ пропустити ворожу заслону у запілля — себе не виявляючи. Холмському розпочати обстріл ворога, коли він підіде до спішених сотень на близьчу відстань. Сотням відкрити огонь з артилерією одночасно. Всі приготування через кілька хвиль закінчено. Приведено у готовість до атаки причаєні кінні сотні.

Ворожа заслона підіхала на двіста сяjnів, тишині на-
чеб не довіряючи пристанула, за нею пристанули сотні. Ще
хвилин кілька понишпорили по узбічках, по житах, пустили
чергу стрілів здовж шляху з Сурмачівки, заждали... Царю-
вала тиша. Не форкали навіть коні. Виділивши бічні роз-
їзди у засіви і на вигін ворожі сотні посунули по шляху.
Заслона, їздців зо двадцять, відіхала від своїх сотень на
віддалі з пів верстви. Сотні Алібекова пропустили її на
опіку кінних чернігівських сотень.

По червоних “чако”²⁸) й розшитих шнурами долманах²⁹) пізнав Паволоцький мадярських гонвед-гусарів, що минувшого року чи не найбільше з австрійських військ позначили шлях свого віdstупу знущаннями, насильствами йшибеницями безневинного галицького селянства. Жалю не відчував, вважав мадярів не вояками, а катами безборонного населення. Тепер утотожнював себе з суддею, зобовязаним бути при смертній карі над злочинцями. Чудувався з мадярського нерозуму. Всі російські кінні полки, гусари, улани, драгуни, кірасіри й кавалергарди на фронті вбиравалися в загально-армійські жовтаво-зелені захистні однострої, а ворожі — яких барв, червоної особливо, служили для стрільців знаменитою ціллю.

Раптом гукнуло шістьнадцять трьох-цалівок Холмського, схопилася крісово-скорострільна тріскотня. Дзвінко

цокотіли станкові скоростріли, їм дещо глухіше потакували ручні Люєси і Гочкиси.³⁰⁾ Обстріл тягнувся не довше двох-трьох мінут, та на шляху у мент зчинилася каша. Шлях просто загачено трупами людей і коней з передніх кольон; численні крапки — вбиті й поранені — вкрили узбічча. Вцілі хвилю тупцювали на місці. Не встигли з дороги розскочитися, як їх знов накрило десятком гранат. Десяток шрапнелів обсипало кулями зверху. Від чолових сотень уціліли поодинокі їздці. Вони і позад ідучи кольони завернули до перелісків. Ще два рази накрила їх російська артилерія. Наносили страти кулі спішених сотень. Тоді розсипалися і в безладі гналися під захист кущів. Ворог втратив до чверть тисячі їздців впродовж двох-трьох хвилин.

Ворожа заслона повернула назад з першими стрілами. Відкрила огонь навмання, бо гусарів ніде не бачила. Від спішених сотень заслону привitalи ручними скорострілами, а з ложбини вихопилася чета наздогін. Втративши чотирьох, заслона піддалася. Бій раптово почався — раптово й затих. Сотенні прохали дозволу ворога переслідувати. Паволоцький відмовив; сподіався повторної атаки більшими ще силами і не хотів полк розпорощувати.

Знов почався систематичний артилерійський обстріл. Ворог видно не зорієнтувався, звідки його так болючо привітано. Відповідали знов безневинні жита. Тяжкі гармати намацуvalи батерії Холмського. Ті не обзвивалися. Минав час, сонце підкочувалося під південь, ставало гаряче. А ворог не показувався. Хелчицький і Стенбок запитували, що сталося? Втішилися, почувши, що ворога відбито з великими стратами й захоплено полонених. Не знали вони, як втішився їх визовом Паволоцький. Не сподіався, щоб оба були ще у Любачові, так близько від боєвої лінії. Тішилися було ще однак зарано...

Генерал Стенбок розпорядився ніжинському полкови виділити три сотні для співділання з чернігівцями. 16-му уланському новоархангельському полкови перейти з Олешиці у лісок на південно-східній окраїні Футорів. 17-му новомиргородському полкови з Борхова трьома сотнями скріпити ліве крило чернігінців у Старому Селі.

Виділені сотні підпорядкував Паволоцькому. Артилерійському дивізіону уланської бригади наказаностати на

резервовій позиції під Олешиці — випозичити сотку стрілець дивізіонови Холмського. Сили Паволоцького рівнялися таким чином кінній бригаді. Натякнув начальникови дивізії, що він можливо не здолає опанувати в бою так значну формацию. Прохав доручити команду більш досвідним — полковниками Серебрянчукови, або й Кулініну. Стенбок відповідав:

— Оба десь змилися. Похворіли, чи який чорт. Їх нині я не бачив і посылати їх розшукувати не думаю. Їх обов'язок зголосуватися у мене. Як тільки знайдуться — видам розпорядок про їх відчислення. Генерал Хельчицький і я вважаємо, що з завданням ви справитеся, виконаете все, що можливе буде. Ви тимчасово командуєте бригадою в боєвій лінії і ніжинським полком диспонуєте цілим. Відповідний наказ підполковниками Дараганови посилаю.

Був це вияв несподіваної чести й великого довіря з боку Стенбока-Фермора й командуючого корпусом. Паволоцький зміг тільки сказати:

— Завелика відповіальність звалиється на мене. Старатимуся зробити все, що в моїх силах. Тільки прошу не судити гостро за неуспіх.

— У випадку неуспіху відповіальність падатиме на мене і на генерала Хельчицького. Оба ми тимчасові команданти, звязків з вищим начальством не маємо і де воно обертається — не знаємо. Про неуспіх не думайте. Так і так фронт відступає.

Обстріл між тим змагався. Парада стрілен попало в розташування спішених сотень, дальші падали на сугірки перед ложбиною. Паволоцький закликав до телефону Алібекова. Його і обіч лежачого Немирича призначив своїми заступниками в командуванні чернігівським полком. Віддав трубку телефоністови й знов припав до далековида. Знов у віддали показалися червоні чака гонвед-гусарів. Сунули лавою, впевнено. За мадярською лавою виткнулися їздці у чорних спічастих касках з мідними бліскучими орлами: одна довга лава, за нею друга. З таким ворогом Паволоцькому це не доводилось зустрічати.

— Німецькі драгуни! — сказав Немирич.

— Мусимо, значить, відергати іспит з німецькою кіннотою. Побачимо, чи такі вони страшні, як про них пишуть. По мойому, кіннота у німців неважна, тяжка до

руху, та й коні тяжкі. Гірша від німецької піхоти без порівнання.

Легкі ворожі батерії вигналися на позицію слідом за лавами. За хвилю Воля вже горіла, в селі піднявся гармідер. Надходив час рішального бою під Олешицями.

(Далі буде)

²⁴⁾ Ескадроном звється сотня у регулярній кінноті, а сотнею тільки в козацьких частинах.

²⁵⁾ Кучкове — Москва. Сотку літ звалася так по назвіщу основника, боярина Степана Кучки. Йому Андрій Боголюбський наказав стяти голову.

²⁶⁾ Ішак — осел, кавказьке, властивіше армянське.

²⁷⁾ Маннергейм, як і Стенбок-Фермор — швед з походження, пізн. фельдмаршал фінських військ. У російській армії командував у війну 12-тою кінною дивізією по Каледіну, а перед революцією кінним корпусом.

²⁸⁾ Головний убор.

²⁹⁾ Долман — мундур у гусарських полках.

³⁰⁾ Системи ручних скорострілів (англійських) у російській армії на 50 набоїв.

О. М. Степаник

ЛІТО

Липневе літо — в колоссі пшениця,
Зима а літо — якаж то ріжниця,
Інші зиму люблять — я соняшне літо.
Як скрізь достигає пшениця і жито.

У жнива я тому й на світ нарідилась,
Для того, щоб в житті нічим не журилась
Хлібець святий маю, зелену ярину,
В літі розкошую — і в зимі не згину.

І зима і літо швиденько минають,
Та люди ще весну і осінь чекають,
Весна справді люба, весела, надійна —
І осінь людині — приемна, спокійна.

Та не всім спокійна, буває слотиста,
Як душа в людини злостива, нечиста,
Щоб людей любити, всесвіт і природу,
Треба любов мати в серці замолоду.

Деякі людці зразу зроблять велике і непоправне свинство, а щойно потому починають думати, що, властиво, вони зробили і нарікають не на себе, а на других.

Ол. Луговий.

Історія Української Православної Церкви

(Продовження)

Митрополит Йосиф IV

Наступний, по Пересвіт- Солтані, митрополит Київський звався також Йосифом, і також був обраний в митрополити з архиєпископів Полоцьких. З його діяльності відома лише скарга на Вітебського воєводу — католика. Обраний у митрополити у липні 1522, а в січні, 1523 одержав благословення з Царгороду і собором єпископів відсвячений.

З висвятою Йосифа неприязні виступи проти православних відновилися. Від них потерпів навіть такий православний, як гетьман Литво-України, князь К. І. Острожський, якому відмовлено сенаторської гідності, хоч до того були сенаторами православні князі: Дмитро Путятич, Ів. Глинський, Юрій Гольшанський, Ол. Овруцький та бояре — Іван і Григор Ходкевичи, Андрій Немирич, Іван Сапіга, Федір Тишкевич, І. Горностай та інші. Католицькі духовні часто вривалися у православні церкви, захоплювали церковні землі під костели, тощо. Зосібна лютував на православних бискув віленський, Ян (нешлюбний син короля Жигмонта). В Галичині львівські арцибискупи призначували таких намісників православного митрополита, що давали обіцянку приєднати “схизматиків” до римо-католицтва. 1523 року призначено намісником Якова Гдашицького, щоб він мав “нагляд над попами і синагогами руського обряду” (так назавв король православні церкви). Але через п'ять місяців Гдашицький висвятився в архимандрити. (Він перший намісник митрополита, що став духовним). Підлягати арцибискупові відмовився, а поводився наче митрополит. Обіздив Галичину, скрізь відправляв величаві Богослужби і навертав до православя не одну тисячу римо-католицької шляхти. Король заборонив діяльність Гдашицького, а Гдашицький піддався під зверхність митрополита. Йосиф IV радо затвердив його своїм намісником і архимандритом Юріївського монастиря (пізн. резиденція уніяцьких митрополитів).

У дальшій своїй діяльності архимандрит Ісаак Гдашицький багато допоміг брацтвам. Однак, коло 1535 року

Гдашицького усунено. Натомість призначено намістником ворога православних, Якова Сікору. Православні прохали короля і митрополита, щоб Галичину припоручено Пере^мисько-Самборському владиці Лаврину, однаке безуспішно. Митрополит вислав в Галичину священика Гошовського, галичанина зроду, але Гошовський показався не кращим Сікори, бо вже через два місяці галичани його видалили. Натомість прохали призначити намістником міщанина, Макарія Тучабського, члена львівського брацтва.

У Литво-Україні по давному провадилася купівля владицтв. Приміром — епископ Володимирсько-Берестейський, Пафнутій “бив чолом”, щоб король надав йому Луцьке владицтво (найбагатіше), бо владика Кирило Луцький “хворий і старий”, тож прохав за хабари “того хліба духовного.” Архимандрит Олексій купив Віленську архимандрію за життя архим. Тихона. Якийсь Андрій Дягилевський купив три церкви в Києві у короля за довг князя Теодора Ярославич-Пинського, що вмер не заплативши. Інші монастири король і королева роздаровували самі шляхтичам — прим. Лавришівський — Теодору Хребтовичу, Пере^сопницький — Теод. Чорторійському, Трокський — Івану Солтану, Овруцький — Олександру Немировій — католикам.

До важніших подій часів митрополита Йосифа є відновлення чернецтва в Києво-Печерському монастирі за “чолобітні” 50 золотих річно.

Умер Митрополит Йосиф на початку 1534 року.

Митрополит Макарій II.

1 березня, 1534 року, король “нагородив хлібом духовним” Київською митрополією епископа Луцького і Острожського Макарія, бо за нього прохали королева Бона і воєвода Альбрехт Гаштольд. Луцьке владицтво Макарій також купив, бувши епископом Пинським. З походження був москвином. До значних подій з його митрополичної діяльності належить скликання собору 1540 року і підвищення намістників Галицького і Віленського у сан епископів-вікаріїв. Митрополит Макарій II умер на початку 1556 р.

Віднова Галицького владицтва

Після кількох “чолобитніх” король затвердив Тучабського митрополичим намістником. Вести намістника в уряд доручив не арцибискупові, як досі, а Пере^миському

владиці Лаврину і православному шляхтичеві І. Рогозінському. З приводу того призначення виникла завзята боротьба між арцибискупом з католиками та православними. Ціною хабарів у 200 пар волів Тучабського вибавлено від засуду на доживоття і уневажнено привилей арцибискупа настановляти православних митрополичих намістників. Та король приобіцяв привилей знищiti аж тоді, як православні дадуть йому ще двіста волів.

Двіста волів одержавши, король, 7-го березня, 1537 р., привилей від арцибискупа відобрал. Прибувши до Львова, ще за 50 волів пообіцяв видати Тучабському привилей на намістництво. Та арцибискуп упрочав короля віддати “русинів” у його розпорядок. Галичане “подарували” королю й королеві ще стільки десять волів, тож Тучабський одержав таки наказ приїхати у Краків за привилеєм.

Поїхав архимандрит Тучабський до Кракова і даремно. Без уваги на хабар, 760 волів, що король вже взяв — королівського слова не додержав. Натомість наказав Тучабському з Кракова забиратися. Архимандрит ще рік перевував у Кракові і з великими труднощами привилей на намістництво таки здобув, зобовязавши дати ще 140 волів. Однак і на цьому ще не скінчилося.

Арцибискуп Бернард прислав до архимандрита Тучабського свого писаря з наказом з явитися до нього і дати одержаний від короля привилей на “перегляд”, а в дійсності — на знищення. Архимандрит Макарій не послухав наказу. Арцибискуп присяг, що поки жив — він того не подарує. І справді, по жалобам арцибискупа сойм мав привилей Тучабського уневажнити.

Після нарад зо значнішими православними Тучабський скоріше виїхав до Київського митрополита. Рівно через сто літ після проголошення Флорентійської унії, в липні, 1539, року, архимандрита Тучабського висвячено у епископи. Православна галицька шляхта провадила його до Литво-Української граници, бо арцибискуп кілька разів організував банди кат. шляхти, щоб архимандрита Тучабського вбити.

Коли Макарій Тучабський вже владикою вернувся в Галичину — правним епископом-вікарієм митрополита — католицький клер не міг йому нічого вдіяти. 23 жовтня, 1539 року (за дальші хабари) затвердив Макарія еписко-

пом Галицько-Львівським і Камянецько-Подільським і сам король.

Ці подробиці про намістництво і віднову Галицького владицтва виявляють, якими продажними були король і польські можновладці та якими могутнimi впливами користався в Польщі католицький клер. Зокрема — виявляє, як терпіли галицькі православні, що аж таким способом мусіли здобувати королівський привileй на забезпечення своїх мінімальних релігійних прав.

Через місяць владика Макарій скликав собор Галицького духовенства у Львові, на якому утворено Консисторію Галицько-Подільської дієцезії. А слідуючого року прибув на собор владик у Новогрудку. На собор зіхалися — Митрополит Макарій II, архієпископ Полоцький, Вітебський і Мстиславський — Симеон, Володимирсько-Берестейський — Геннадій, Луцько-Острожський — Арсеній, Турівсько-Пинський — Васіян, Перемисько-Самбірський — Арсеній, Холмський і Більський — Іона, Галицько-Подільський — Макарій та наречений владика Віленсько-Трокський — Макарій Євшевський.

Тернистим став шлях першого галицького владики. По доученням католиків проти нього бунтувалися православні черці. Якісь Ванько доніс на нього королеві і митрополитові, начеб владика Макарій ограбував Унівський монастир. Хоч на слідстві Ванько призвався, що він оклеветав владику по намові, та слідство обійшлося владиці сто волів. А в 1542 році католицький собор вимагав у влади скасування Галицько-Подільського владицтва, заборони будови церков, і навіть кари смерти для тих, що від католицтва відпали. Владика Тучабський перебудував Успінську церкву, що на неї збирало пожертви по всій Литво-Україні, а також за його почином засновано кілька православних брацтв. Ще за його життя король надав привileй на Галицько-Подільське владицтво православному шляхтичеві, Маркові Балабанові. На весні 1548 року владика Тучабський вмер, а з його смертю почалася поновна боротьба православних з арцибискупом.

Львівський арцибискуп, Петро Старжеховський домігся від короля Жигмонта-Августа поновного узaleження православного епископа католицьким арцибискупом. Марко Балабан постригся в черці з ім'ям Арсенія і митрополитом

висвячений у владики. Новий владика, з панів, визначився процесами з православними монастирями, насильствами, і навіть процесом зо своїм зверхником, київським митрополитом. Аж старости-католики мусіли вмішуватися у вчинки нелюдяного владики...

Митрополит Сильвестр Белькович

“Чолобитні” Макарія II наслідують наступні митрополити і владики. Православна церков у Литво-Україні з кожним десятиліттям котилася все до гіршого. Скарбник вел. князівства Литовсько-Українського, Степан Андріевич Белькович випрохав у короля “хліб духовний, митрополію Київську” для себе, ще за життя Макарія II у нагороду за його “верніє, пильніє і щотлівіє служби.” (Так написано у королівській грамоті).

Твердження католицьких істориків, що Белькович ледви умів читати — неслухнє. Адже він був державним скарбником, це раз, а по друге приятелював з Київським бискупом Миколою Пацом, людиною високо освіченою. (Опісля зрікся бискупства і оженився). Приятельство з бискупом не промовляє в користь Бельковича, як митрополита, але заперечує його неуцтво.

Ставши, з 10 липня, 1551 року, нареченим митрополитом — Белькович у черці не постригся, аж до 30-го вересня, 1556 року, коли то він постригся в черці з ім'ям Сильвестра, а через кілька днів був висвячений у митрополити. Був людиною дуже практичною, брав хабарі, дозволяв собі явні насильства для здобуття майна. Такий звичай вкоренився у тогочасній Литво-Україні і Польщі.

З діянь митрополита Сильвестра відомий собор у Вільні, 1558 року. Він вмер зимою 1567 року. У вересні, 1568 року, митрополитом іменовано Турівського й Пинського єпископа Іону Протасовича-Острівського, свояка віленського бискупа Валеріяна Протасовича-Шушковського.

За життя митрополита Сильвестра, 1565 року, випрохав був привилей на митрополита Холмський єпископ Теодозій Лозовський. Цей владика-пан дозволяв собі нехристянські вчинки, приміром, — з гарматами і двома тисячами гайдуків відвоював багате Володимирське владицтво від собі подібного єпископа-пана Івана Борзобагатого-Красенського, громив церкви, навіть вбивав. Оба ці єпископи

довги роки не висвячувалися, носили кунтуші й шаблі замість ряси.

Митрополит Іона III.

Митрополитові Іоні Протасевичу довелося звести за-взяту боротьбу з бискупом Валеріяном і новими ворогами православя, чернечим орденом Єзуїтів.

Перша половина XVI століття позначилася розвоєм протестанського руху, між іншими державами, і в Польщі та Литво-Україні. Литовсько-Польські протестанти звернули зусілля на боротьбу з католицтвом і цойносягнувши значні успіхи, звернулися і проти православних.

Єзуїти відмінно — у першу чергу повели наступ на православя. Їх заходами сталася відома Люблінська унія 1569 року і прилучення цілої України до Польщі. Політична унія створила сприятливі умови для переведення вже забutoї унії релігійної.

Митрополит Іона виказав себе ревним оборонцем православя і прав духовництва. 25-го червня, 1568 року, він подав королеві жадання, щоб світська влада ні король не надавали духовних становищ світським людям. Другим домаганням — митрополитові і епископам надати місця в сенаті і соймі, нарівні з католицьким духовенством, і щоб духовенство підлягало лише церковному судові. Тих домагань король не задоволив. У церкви непорядки прийняли застрашуючі форми і розміри. Приміром — Андрій Русин-Берестецький, що йому король “дав” Турово-Пинське владицтво у 1569 році, не приняв постригу і посвячення до самої смерті, а керував владицтвом зістаючись світським паном “нареченім епіскопом.” На церковні добра і на самого митрополита проваджено напади, очолювані катол. магнатами. Не помагало заступництво за митрополита і православну церкву навіть таких людей, як князі Константин і Олександер-Василь Острожські, чи Теодор Скумин-Тишкевич. До того Іона, старий і немічний, відчував, що він не в силі виконати розпочаті завдання. Тимто у 1576 році відступив митрополію шляхтичеві Іллі Якимовичу Кучі. У березні, 1577 року, Іона III вмер.

Митрополит Ілля Куча

Молодий і енергійний митрополит Ілля висвячений у епископи 1576 року. Король Стефан Баторій затвердив за ним митрополію, до Царгороду післано за патріяршим bla-

гословенням. З грамоти короля до патріярха (1577 року) довідуємося, що патріярх за благословення побирає дарунки і гроші. На початку 1579 року митрополит Ілля з невияснених причин вмер, не встигши розвинуті діяльності. Здогадуються, що його отруено.

(Далі буде)

Літопис Подій з Української Історії

1235, 10-го жовтня. Змова боярів з Михайлом Чернигівським. Данила, коли повернув з Київського походу, у Галич не впущене. Данило виїздить на переговори з Белею у Мадярщину, але без успіху. Беля увійшов в союз з Михайлом.

Печерський Патерик.

Володимир у друге 1236

Умер Ізяслав Мстиславич, Володимир удруге князем Києва.

Всеволод Сузdalський захоплює Київ, проголошує князем, сина Ярослава.

Ярослав Всеволодович Сузdalський, 1236-1238

У війні цісаря Фридриха II з Фридрихом Войовничим, герцогом австрійським, війська Данила і Василька помагають герцогові. Звязки з Литвою, одруженні сина Шварна з дочкою Мендовга Литовського. Данило і Василько громілять хрестоносців і прилучують Дорогичинську землю. Початки десятилітньої війни з Михайлом Чернигівським і його сином Ростиславом. По два походи на Волинь — Михайла і на Галич — Данила.

1237 р. Данило прилучив Перемишль. Війна Ростислава з Литвою. Данило захопив Галич; Ростислав утік в Угорщину.

1237. Засновано Холм Данилом Романовичем.

1237. По чотирьох літах після смерті митрополита Кирила I прибув у Київ митрополит Йосиф I, (до грудня 1240 року).

1237, 8-го грудня. Була папи про похід на Русь.

Михайло Всея. 1238-1239 у перше

1238. Слово о погибелі Руси.

1239. Татари зруйнувавши південну Московщину руйнують Чернигівщину, Новгород Сіверщину і Переяслав-

щину. Табор татарів під Києвом, але через Дніпро не переправляються. Спалено міст, будований Мономахом, хан Менке оглядає Київ.

Ростислав Романович 1239

Михайло втікає з Києва на захід. Данило займає Київ і призначує воєводу Дмитра. Михайло і Ростислав коряться Данилові. Він дає Михайліві Київ, а Ростиславові Луцьк, але оба живуть у Галичі задля татарської небезпеки.

Данило Галицький 1240

8-го жовтня. Переправа татарів через Дніпро, облога.

1240, 19-го грудня. Татари по 10-тижневій облозі здобули Київ. Оборона Десятинної церкви водою Дмитром. Спалено увесь Київ, зісталося 200 хат. Завалилася церква, в руїнах погинули старці і діти на чолі з митрополитом Йосифом. Пораненого воєводу Дмитра і дружинників хан Батий наказав вилікувати і за відвагу звільнити, Дмитро радить Батиеві йти на захід, у Мадярщину, Польщу й Чехію, чим рятує рештки українських земель від руїни.

Михайло Всея, у друге 1241-1246

1241, 6-го лютого. Похід татарів на Захід. Данило втікає у Шлеськ, Михайло з Ростиславом у Мазовію, Лев Данилович в Угорщину, Василько у Литву. Татари руйнують по дорозі Камінець, Заслав, Володимир, Галич і інші міста, та переходять за Карпати. Погром мадяр і поляків татарами 11-го травня, 1241 р.

1242. Татари спішно вертають з Угорщини, Чехії й Польщі, з причини смерти головного хана, у Каспійські степи. Князі повертають у князівства і продовжують міжусобиці. Ростислав Михайлівич рушив у Галичину. Втік звідти з прихильними собі боярами, як тільки довідався про похід Данила і Василька. З ним втік галицький епископ Артемій. Данило проганяє князя Константина Рязанського з Перемишлия.

1242. Татари на Буковині. Втік у Францію архиєпископ Петро Акерович.

1243. Поновний похід Ростислава з мадярами і його втеча в Мадярщину від татарів.

1243, 5-го січня. Обрано митрополитом Київським Кирила II, українця в Галичі.

Доброслав Судич, попович, Григорій Василевич, Лазар Домажерич і Івор Молибожич грабують Пониззя. Боротьба

їх зо стольником Даниловим, Яковом. Ростислав жениться у друге з дочкою короля Белі і з мадярами йде на Галичину.

1244. Бій під Січницею. Ростислав втік в Угорщину.

1245. Архиєпископ Петро Акерович, (мабуть Буковинський) на католицькому Ліонському соборі.

1245, 1-го липня. Ростислав з поляками і мадярами обложив Ярослав. Війська Данила в команді двірського Андрія, головні полки з Данилом і Васильком. Теща воєводи Давида Вишатича вмовила зятя піддати Ярослав мадярам.

1245, 17-го серпня. Погром поляків і мадярів під Ярославом. Данило власноручно вбив Гордого Філю (ренегата). Згинув Володислав Кормильчич. Ростислав остаточно забрався у Мадярщину і став баном Слявонії і Бачвану. Спокій в Галичині і Володимириї.

Ярослав Всеє. у друге 1246

1246, 21-го вересня. Михайло Чернігівський і Київський згинув в Орді зо своїм боярином Теодором. Ярослав Всеvolodович Сузdalський у друге князем на руїнах Києва, але наляканий татарами відходить у Сузdalщину (батько Олександра Невського).

1246-1330. Князівством Қиївським і Переяславським керують татарські Баскаки. Від 1330 р. на спілку з Баскаками у Києві якісь князик Федор.

1246. Кінець Київської Української Держави.

* * * * *

Образи Дотатарської доби — Христос-Панкратор, першого нашого маляра Олімпія, тепер у Москви.

Богородиця Смоленська — з Царгороду, привіз Всеволод Ярославич.

Богородиця Честоховська, по переказам мальована євангелистом Лукою, привезла княгиня Анна Володимирова. Опісля образ попав у Галич, а звідти вивезений Володиславом Опільським у Ченстохову.

Богородиця Холмська — Володимира Великого, тепер у Москви.

Богородиця Володимирська, Мстислава Мономаховича, — Андрій

Боголюб, вивіз у Володимир на Клязьмі, Московщина.

Богородиця Ігорівська — князя Ігоря Олеговича.

ЕПІСКОПИ УКРАЇНЦІ ДО ТАТАР:

Білгородське 7 — всі (прилучене до Київської епархії к. 1120 р.)
Юрівське 7 — всі (прилучене до Київської епархії коло 1120 р.)

Турівське 18 — всі українці.

Перемиське 5 — всі українці.

Галицьке 8 — всі українці.

Смоленське 6 — 5 українців.

Полоцьке 7 — 4 українці.

Новгородське — 8 єпископів; 10 архиеп. 18 — 15 українців.

Ростовське 17 єпископів — 10 українців.

Чернігівське 20 єпископів — 18 українців.

Волод. Волин. 18 єпископів — всі українці.
Переяславське 12 єпископів — 11 українців.

Діти Ізяслава Мстиславича: Мстислав, умер 9/VIII 1170, князь Волинський і вел. князь, жонатий з Евтимією, сестрою Болеслава Кривоустого. Ярослав Луцький, з Оленою, дочкою Святослава Олеговича, до 1180 р. Ярополк — умер 1168 року. Дочка Олена за Казимиром Справедливим, польським, друга дочка за Чеським королем.

Діти Ростислава: Святослав — ум. 1170 року; Роман Смоленський, ум. 1180; вел. князь, великий книголюб, смоляне збиралі на його похорон; Давид Смоленський, до 1197 року; Ізяслав — ум. 1168 року; Мстислав Хоробрий, Вишгородський, 1175-1180, опісля великий князь; Рюрик — вел. князь, жонатий з Анною Комнен, грецькою царівною, теща Романа Галицького.

Дочка Володимира Мстиславича — за мадярським королем.

Діти Ярослава Святополковича: Вячеслав і Юрій Турівський, 1119-1184. Згадані ще турівські князи — Ізяслав, Святослав, Свято-полк і Мстислав, потому гине по турівських князях вістка.

Михайло Брянський мабуть з рязанських князів — загад. 1170 р. Святославичи: Син Ростислава Давидовича, Давид Чернигівський, 1141-1197.

Сини Святослава Олеговича Чернигівського — Олег, князь Половецький, 1160 р. Ігор Новгород-Сівер. Всеволод Курський, дочка Марта — за Романом Давид. Смоленським; друга дочка за Ярославом Ізясл. Луцьким.

Діти Мстислава Ізяславича: Роман Великий, Новгородський, Володимирський і Галицький, вбитий 1205, II жінка з Комненів.

Всеволод Волинський і Белзький, умер 1195.

Святослав Червенський і Володимир Берестейський.

Діти Ярослава Ізяславича: Інгвар Дорогобуж. і Луцький, умер 1211; Всеволод Луцький і Мстислав Німий, Пересяпнницький, ум. 1226. Жінка Ярослава — дочка Святослава Олеговича Чернигівського.

Син Мстислава Німого, Пересяпн. Іван Луцький, умер 1236.

Син Інгваря — Ярослав Перемишльський і Луцький, умер 1240.

Син Всеволода Мстиславича — Олександер Белзький і Холмський, 1195-1234; у нього дочка Анастазія за Земовитом польським і опісля за мадярським воєводою.

Син Володимира Половецького — Брячислав, від 1205 року князь Половецький. По ньому на малі уділи, числом до 30.

Сини Романа Смоленського — Мстислав, великий князь, згинув на Калці; у Мстислава син Ізяслав, великий князь умер 1235, у нього син Ростислав, згинув на Калці.

Сини Давида Смоленського: Роман, жонатий з Марією Святославною, дочкаю Святослава Всевол. Чернигівського, згинув на Калці, і Ростислав, умер 1235 року.

Сини Юріка Ростиславича: Ростислав, умер 1218, вел. князь і Володимир, вел. князь, від 1223-1236. Дочка за Романом Галицьким.

У Володимира Рюриковича сини — Юрій Пинський, умер 1292, і Ізяслав, род. 1210, умер 1255).

Діти Мстислава Ростиславича: Мстислав Удатний, Новгород. і Галицький, умер 1228, теща Данила Галицького. Дочка Анна за Данилом, друга за Андрієм Мадярським. Син Мстислава Мстиславича, Ярослав, умер 1199 року. Сини Мстислава Ростиславича — Ростислав, умер 1195 і Володимир, правдол. згинув на Калці.

Діти Романа Мстиславича Галицького: Теодора за Володимиром Галицьким, внуком Осмомисла, умерла черницею; Олена за Михайлом Всеволод. Чернигівським; син Данило (1202-1264); син Василько (1204-1269).

Діти вел. князя Святослава Всеволодича: (жінка половчанка). Всеволод Чорний, два рази вел. князь, умер 1212 року. Жінка Марія Казимирівна, дочка Казимира Справедливого Польського, ум. 1179. Гліб — вел. князь, дочка Марія за Романом Давид. Бреніслава за Володимиром Осмомисловичем.

Діти Ігоря Новгород-Сіверського (1151-1202), зятя Осмомисла: Володимир, Роман, Святослав і Ігор — повіщені Галичанами 1211 р. Його брат, Всеvolod (Буй Тур), жонатий з Ольгою Брянською, вбитий у 1196 році.

Діти Гліба Святославича: Син Володимир згинув на Калці, і дочка Евтимія за Олексієм Грецьким царевичем.

Діти Всеvoloda Святославича Чорного: Ярослав Переяславський, род. 1191, згинув 1246; Михайло Чернигівський і Київський (зять Романа Великого), згинув в Орді, 1246 року; Андрій, зять Василька Романовича, умер 1259 року, (непевно).

Діти Михайла Чернигівського: Ефросинія, за князем Федором Константиновичем Муромським, черниця; син Ростислав, жонатий у друге з сестрою Констанцією Львовою, бан Слявонії і Бачви у Мадярщині. (Перша його жінка вбита з малою дочкою на Шлеську німецькими рицарями 1243 року. Ростислав род. 1173 року).

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІТІВ ЛЮБОВІ

З кожним роком подружне життя, вірність, відай чи не більшістю людей легковажиться. У одному старому виданні (тому років 35) поміщено “Десять Заповітів Любові”, що свого часу наростили чимало галасу. Ось ті заповіти:

- 1) Коли любиш, не стидайся виявити свою любов.
- 2) Знай, що любов найцінніший дар, яким друга сторона може тебе обдарувати. Коли приймеш той дар, гляди, щоб його не ушкодити, або не згубити.
- 3) Якщо думаєш, що любов не зробить з тебе нової людини, стережися її, бо або твоюму вибранцеві брак ширости, або твоя любов неправдива.
- 4) Жінка, що бажає поводження у багатьох мужчин, не буде шанувати й любити того, хто попаде в її сільце.
- 5) Будь така, якою ти є, не вдавай ліпшу. Покажи тому, кого любиш, свій правдивий характер, вияви йому з повним довірям всі свої хиби.
- 6) Не думай, що мужчина любитиме тебе більше тоді, як вдаватимеш, що менше його любиш, чи викличеш його заздрість супроти іншого мужчини. Покажи йому, що він для тебе найдорожча особа в світі, що його думка для тебе важніша, чим думки всіх інших.
- 7) Говори йому про свою любов так довго, як довго він схоче про те слухати.
- 8) Мужчину, якого любиш вважай найкращим і найліпшим зі всіх мужчин.
- 9) Не дури себе, що мужчина, якого пізнаєш в будуччині, буде багатший чи кращий. Правдива любов приходить раз лише, відходить і не вертає.
- 10) Ні один мужчина не зможе опертися любові, якщо має свободне серце а бачить, що його щиро хотіть любити.

Цих 10 заповітів відносяться головно до жінок. Однак сучасні жінки не завжди знаходять в житті любов, головно тому, що не розуміють мужчин. Багато мужчин живе самітно тільки тому, що жінки їх не розуміють, хоч між ними бувають люди з найгіднішими пристрастями. Дуже

часто такі власні мужчини бувають найкращими й найгідніші любови. Але вони не є здобувачами жіночих сердець. Не падають жінкам до ніг з висловами любови, бо вважають це за непотрібне, знаючи, що кожна жінка відгадає почуття, які вона викликує. Отже ждуть, щоб жінка сама виявила свою любов, а якщо вона любови не виявить, такі мужчини думають, що вони для неї байдужі і відходять. Ale сучасні жінки ждуть, щоб мужчина перший виказав любов, бо бояться стратити в очах мужчин вартість. I при першій нагоді жінка приймає іншого, такого, що в облесних словах виявить їй своє зацікавлення, хоча не чує до неї правдивої любови. Тоді жінка програє своє щастя й карається все життя.

Ось таке подано в старому виданні. Від себе добавимо, що головні гріхи теперішнього жіноцтва — впертість, зарозумілість, нещирість, духове неробство і багато інших, менших гріхів, що їх життя пізніше сурово карає. Зрештою, не вільні від тих гріхів і більшість мужчин, а в наслідку трапляється в житті багато недібраних подруж, непорозумінь і жахливих трагедій.

Пояснення загорничих слів

Жрець — той що багато жере.

Канонік — артилеріст.

Гороскоп — той що копає гору.

Кулінарія — наука про кулі.

Аспирант — продає аспіріну.

Піротехник — спеціаліст дерти піря.

Спирітуаліст — той що п'є лише спирт.

Авантюрист — Розбагатівши Іван, що їздить по світі туристом.

Аберація — аби рація.

Реставрант (рест-аур-ант) відпочинок нашої тітки.

Адютант (з французького) Прощай, тітко!

Варіант — божевільний.

Синхронізація — виховання синів на хрунів.

Геморой — слабість, що ані самому подивитись, ані людям показати.

Денунціація — таке двоноге створіння, що підслухує.

* * * * *

Жарт: До аптеки заходить глухий купити медицини.

Аптікар розбовтав якусь мікстуру й подає. Глухий питает:

— Скільки маю заплатити?

— Сорок шість центів — каже аптікар.

— Скільки? Шість центів? — глухий перепитує. Кладе шість центів і повертає до виходу. Аптікар хотів його завернути, щоб доплатив, та подумавши каже сам до себе:

— Лихий його бери! Я вже й так з нього заробив чотири центи.

Літопис Історичних Подій по Державах

Зібрав Ол. Луговий

Пирінейські держави

Португалія — столиця Лісабон (в давнину Пікто, Ніно і Санта Марія).

(До 1139 року дивись Еспанія).

1095. Зять Альфонса VI, короля Леону (чоловік нешлюбної дочки Терези), Генрих Бургундський одержав Галіцію і Португалію.

Генрих, 1095-1114. Війни 1009-1112 року.

Тереза — 1114-1128. Прогнана з Португалії.

Альфонс I, 1128-1185. Син Генриха і Терези.

З 1139 король Арагону і Кастилії. Переміг маврів (магометан) в боях під Аламтеєю і Сомтаресю. 1147 здобув Лісабон. Португалія незалежна до 1279 року.

Санчо I. 1185-1211. Міжусобні війни.

Альфонс II. 1211-1223. Підупад Португалії.

Санчо II. 1223-1248.

Альфонс III. 1248-1279. Від 1279 у васальній залежності від еспанських королів, Відбудовник.

Денис, 1279-1325. Університет в Лісbonі.

Альфонс IV. 1325-1357. Дочка Марія за Альфонсом IX, Кастильським, з 1328 року.

Петро I. 1357-1367. 1355 замордував свою жінку.

Фернанд і Леонора 1367-1385. 1383 Револьта.

Іван I. 1387-1433. (Нешлюбний син Фернанда, основник династії Авізів. 1415 поновна незалежність, Батько Фернанда Бургундского.

Едвард 1433-1438.

Альфонс V. 1443-1481. Син Івана I. Другий син, Генрих Моряк, (1415 - 1489), батько Португальської Імперії. Здобув Африку, Азори, Мадейру, Канари.

Іван II. 1481-1495. 1481. Торгівля ніграми.

1486. В. Діяз обплів Африку.

Мануель I, Великий 1495-1521. Португалія світовою потугою.

1500. Васко де Гама в Бразилії.

1509. Педро Кабреля в Бразилії.

1519-22. Подорож Магеляна довкола землі.

Іван III. 1521-1557. Хлопець, внук Мануеля.

1536. Заведено інквізіцію.

Генрих — до 1580, Кардинал, Правитель, син Івана III.

Себастіян, 1557-1578. Вбитий під Альказаром. Після нього чотири самозванці.

1580. Пилип II прилучив Португалію до Еспанії, до 1640 року.

Іван IV (князь Браганза), 1640-1656. Здобув незалежність після війни з Еспанією і миру в Лісbonі.

Альфонс VI. 1656-1683.

Петро II. 1683-1706.

Іван V. 1706-1750.

Юсиф I (Хозе) 1750-1777. Землетрус в Португалії, 1775 року.

Марія-Ізабеля I. 1777-1789.

Іван VI. 1789-1822. 1807. Королівський дім в Бразилії, Португалія у владі Англійців і Французів.

1815. Бразилія королівством.

1821. Вернувся королівський дім з Бразилії.

1822. Революція в Португалії.

Педро III — імператор Бразилії (як Педро I), до 1831 року.
Педро IV. 1822-1826.

Марія-Глорія — 1826-1828. Скинена дядьком князем Мігуелем, дочка Педра IV.

Мігуель, 1828-1833. Узурпатор.

Педро V. 1833-1843.

Марія Глорія 1834-1853. Вийшла 1836, замуж за Фердинанда Саксен-Кобурга. Цивільна війна 1846 року.

Люї I. 1861-1889, брат Педра V.

Карлос I. 1889-1908. 1891. Умер на вигнанні в Парижі цісар Педро II, Бразилійський, 1-го лютого, 1908. Вбито короля Карлоса з сином, Люї Пилипом.

Мануель II. 1908-1910. Абдикував. Португалія республікою.

Президенти:

Теофіль Брага — 1910.

Мануель Ариага — 1911-1915.

Участь у війні 1914-18 р.

Сидонія Паяс, вбитий 14-го грудня, 1918.

Мачадо Сантос — вбитий 8-го жовтня, 1921, разом з прем'єром А. Гранджею.

Президенти часто мінялися. Від 1930 років А. Саля-
зар — диктатором.

1930, 7-го червня. Вбито німецького посла А. фон-
Баліганда.

Н. М. Уманець

КОЗАЦЬКА ЛЮБОВ

Ой не шуми Дібровонько,
Не шелести листом!..
Не хвалися, дівчинонько,
Тай своїм намистом.
Не хвалися тим, що маєш,
Бо ти й так вродлива...
Краще йди за мене замуж, —
Не будь вередлива!
Ой, козаче, я не хвалюсь —
Нема чим хвалитись!
А за тебе вийти замуж, —
То краще втопитись!
Ти козак ще молоденький,
Коник в тебе карий, —
Сядеш собі, та й поїдеш,
Я ж, лишусь без пари...
Сядеш собі та й поїдеш
З ворогами битись,
А я буду тут, без тебе,
День і ніч журитись...
Правду кажеш, дівчинонько!
Та що ж — така доля!
Коли хочеш хліба їсти —
Гляди свого поля...
Коли ворог облягає,
Як дощева хмара,
То не всидить вже спокійно,
Хоч би й яка пара!...
Але, як пройде негода,
І сонечко блисне —
Тоді, знову, козак — милу
До серденька тисне!...
І на груди, козацькії,
Дівчина схилилась, —
Тісно — тісно кругом його,
Як той хміль обвилася!...

Хто низкий духом — не мішайся там,
Де є високих трони, —
Таж чобота на голову ніхто
Не накладе замість корони.

I. Франко.

ЗА ПЕРЕДПЛАТАМИ ПО КАНАДІ

Едмонтон, Алта.

Едмонтон — ворота на холодну північ, від тепер, можливо і до кінця життя осідок автора цих рядків. Приїхавши 28-го квітня, зразу зайшов до друкарні п. Віктора Купченка, де журнал друкується. Познакомився з власником, його сином, б. капітаном, друкарями пл. І. Соляничом, П. Юрчаком, Б. Хрушем та М. Стадником. Другого дня зайшов до книгарні п. Д. Фербея, там залагодив невеликий рахунок, запізнався з обслугою. У неділю був в церкві і на свяченим з братом власника друкарні, Володимиром Купченком, учителем середньої школи, коротко промовляв. Знамінств завів аж багато: Протоєрей о. П. Мельничук з дружиною, д-р. І. Верхомін, д-р. Н. Голубицький, адвокат Д. Янда з дружиною і братом, адв. П. Лазарович, адв. П. Миськів, завід. Інституту ім. М. Грушевського, В. Савчук. Зустрінувся з давнimi знамінами, письменником Іллею Кіріяком, окулістом Л. Фариною, п. Т. Томашевським, п-вом Пущентело та п. І. Борухом. Відай чи не найбільш пожиточне знакомство завів з інженером гірництва Володимиром Батицьким і його дружиною, Ольгою, та двома молоденькими ще, симпатичними дочками, — тепер власниками реставрації "Пюритан Кафе", бож там довелося харчуватися з першого дня по приїзді в Албертійську столицю.

На відчitі, 15-го травня, в Народнім Домі запізнався з пл. В. Гривнаком, В. Гавришем, Томую Вайванком, Ол. Зиничем, М. Данилюком, Н. Михайлишиним, А. Гуменним, П. Василишеним, К. Сліпчуком, П. Мельником, Л. Лахманом, і новоприбулими — проф. Лопатнюком, б. послом, адв. Яворським, д-ром Черноморцем. У міжчасі познакомився з п. В. Бойцуном, І. Ісаєвим, ред. В. Диким, П. Паушем, К. Боярчуком з Сонденс, Гр. Кебіком, М. Литвином. Зустрівся з о. Т. Ковалишиним, б. православним капеляном в канадській армії, і о. В. Сенишиним, з Смоки Лейк.

На хрестинах, 21-го травня, у давного знакомого, П. П. Касяна запізнався з о. А. Г. Трухом та п-вом Магусами. Всіх назвиши не пригадати. Де лиш урвав який гріш — стався сплачувати довг друкарні, щоб уможливити дальший вихід в світ журналу. Коли говорити про успіх — то могло бути краще, але нарікати не доводиться.

Вегревіл, Алта.

29-го травня виїхав до Вегревіл, але заночував у Брудергейм, у п-ва Купченків. Другого дня, в автобусі зустрінув п. Т. Вайванка, що їхав на вакації, щирою і доброю товариською людиною. У Вегревіл нікого не знов, то ж став у готелі. Першого дня познакомився з пл. Петром і Андрієм Зваричами, визначними громадянами в околиці, і їх дружинами. У п. Андрія Зварича перебув три доби, перенісши з готелю. Відвідав о. А. Хрустівку і адв. Івана

Дикура, (теп. посла до Домініяльного парляменту). Відчit віdbувся 5-го червня з малим успiхом; лiтo, люди святкуючи розiздяться. На вiдchитi познакомився з п. Н. Байдалом, ветер. лiкаrem, Яр. Онуферком, Д. Чапельським, В. Кирилюком i Ів. Фариною. Приїхавши до Едмонтону дав 18-19 числа журналу до друку.

Мирнам, Алта.

У Мирнам приїхав 11-го червня, став, вiдomo, в готелi. В недiлю, 12-го, по богослужбi був на обiдi i промовляв. Познакомився персонально з давнiшим, одиноким на Мирнам передплатником, о. Іллею Швецем i його родиною, п. Н. Бернарським, аптiкаrem — Каролем Новальковським, пп. Т. Плiшкою, В. Куфлюком, М. Качмарем з Мусiдора, панею А. Лучак (голова мiсцевого жiночого товариства) та iншими. Зутрiнувся в готелi з пп. Фундитусами — riднею давних приятелiв, п-ва Дяковських з Вайнона, Онт.

Ту Гилс i Мусiдора, Алта.

18-го вiдбувся вiдchit у Мусiдорi, без жадного успiху, навпаки — зустрiв закид, що журнал утримує хтось. Цe тому, що автор не скiглить, не плаче за збiркою. Жив два днi у п. М. Елькова, склепаря i голови Нар. Дому.

В Ту Гилс несподiвано здибався з фотографом п. Д. Савчуком, що його знав з часiв, коли п. Савчук був в Торонто вояком. Познакомився з адвокатом-послом п. Н. Поничем. Передплату одержав лише вiд п. Савчука.

Смоки Лейк, Алта.

Вiїздив два рази. Знав, що там живе п. Н. Гавiнчuk, нотар, давний передплатник. Вiдchit вiдбувся по Богослужбi, 3-го липня, в Нар. Дому. Людей було зо двадцять душ, але передплат набув лише три i збувся двох рiчникiв. Причина — лiто, а скорiше байдужнiсть. Крiм о. В. Сенишина i родини та п. Н. Гавiнчука — познакомився з пп. Романюком, Галицьким та Шемелюком. Дуже подобалася церква, щойно недавно викiнчена. Зокрема — цiкаво, що в Мирнам i Смоки Лейк перед у церковному хорi ведуть жiнки. Так само й те, що i в Мирнам i в Смоки Лейк автор цих рядкiв "привозив" добрий дощ.

В недiлю, 10-го липня, не вiїздив нiде. Хоч писав у двi околицi, але не потрудилися навiть вiдповiсти.

ЦiКАВЕ

Пiянiст Іgnat Paderevskiy в часi своєї поїздки по Америцi, заасекурував свої пальцi так високо, як nіхто, мабуть, не аsecурувався в свiтi. На випадок ушкodження якого будь пальця — мав одержувати по десять tisяч tижнево.

Скрипак, чех Kubelik, три пальцi лiвої руки застрахував на 54 tisячi; великий палець правої руки на 40 tisяч, а мiзинець на 9 tisяч.

Н. М. Уманець

БАГАТИЙ І БІДНИЙ

Кажуть люди, що на світі
 Кращого не має —
 Як багатий, та ще й гарну
 Собі жінку має...
 А як бідний, та ще в його
 Жінка як телиця,
 То на нього усі люди
 Не хочуть дивиться.
 Багатого усі знають;
 Далеко і близько,
 А бідному, де б не пішов,
 То все йому слизько.
 Добре жити багатому;
 Всі його шанують —
 Чи то в церкві, чи в громаді —
 Перед ним шапкують.
 Багатого в суді, кривда —
 Правду переможе,
 А бідному, як попався,
 Сам Бог не поможе.
 Бо багатий, як задзвонить,
 Там, де тільки треба,
 То дорога йому вільна,
 Хоч-би і до Неба...
 Він і чесний, хоч з живого
 Завжди дере шкіру;
 Йому й піп гріха прощає,
 Як дасть на офіру!

З Думок Простодушного

Кажуть, що дощ падає. Чи він пяній? А як не падає,
 то стойть, чи лежить?

Пяного повинні звати пяністом.
 Ракети виробляють з раків.
 Слово пес походить від песиміст, або ж навпаки.
 Чи волос в годиннику також сивіє?
 Чи Маршал Василь Мудрий буде колись Мудрим Маршалом?

Чи Шах перський дістає коли будь мата?
 Чому чоту війська в багатьох державав зовуть Платуном, раз Платон не мав нічого спільногого з воєнницею?
 Чи революція походить від слова ревіти?
 Дефініція філозофа: Філозоф, то є такий мислитель, що мислить такі мисли, яких немисляча людина навіть на-
 вмисне не вимислить.

Магометанський мудрець Нарз-ед-Дін залишив людям науку: У всякій справі порадься зо своєю жінкою і зроби наперекір її пораді, то все вийде на добре. Та наука повстала на власному досвіді мудреця.

Коли Салядин Завойовник здобув батьківщину Назр-ед-Діна, співплемінники вислали його на переговори. Назр-ед-Дін, щоб здобути прихильність завойовника, думав взяти дарунки, але вагався, які саме. Жінка йому й порадила взяти гарбузів, мовляв, їх в Сирії нема, отже Салядин гарбузам зрадіє. Назр-ед-Дін подумав і взяв сливок.

Таким дарунком Салядин не був вдоволений. Слухав прохань мудреця й кидав по одній сливці в його обличча. Назр-ед-Дін, після кожного удару сливкою, повторював:

— Богу хвала! Хвала Алахові! . . .

— За що ти дякуєш Богові, дурню? — спитав врешті здивований Завойовник.

— За те, що Бог нарозумів мене не послухати своєї жінки, великий володарю! — відповів мудрець. — Вона радила взяти в дарунок гарбузів, а від них я не встоявби. . .

Салядин засміявшись і . . . настановив Назр-ед-Діна своїм міністром.

* * * * *

До річи, про Салядина. У переговорах з Хрестоносцями, він говорив:

— У вас багато королів, але мала армія. А я один король з багатьома арміями.

Колись писав, здається, Пушкін:

Все куплю, — сказали злато, (золото).

Все візьму — сказав булат (сталь, зброя).

А нам зістаеться додати:

Загребає все диктатор,

Протестує демократ.

Покориться, брати мої,

Багатому брату;

Він тисячі в банку має,

Бізнес, авто й хату.

За Шевченком.

Щоб бути головою якогось товариства — недоконче треба мати голову. У багатьох людей голова служить лише для прикраси, а думають вони черевом.

* * * * *

З промови одного політичера: — Як говоритъ Шевченко у своїх "Коминярах," або Франко у "Гайдамаках." (Автентичне).

SUBSCRIPTIONS (including year complects)

Mrs. Cornelia Yusypchuk, Edmonton, Alta.	\$5.00
P. A. Miskew, L.L.B., Edmonton, Alta.	3.00
I. Boruch, Edmonton, Alta.	5.50
Harry Kebik, Edmonton, Alta.	6.00
W. Boycun, Edmonton, Alta.	3.00
M. Mahus, Edmonton, Alta.	7.00
P. Greschuk, L.L.B., Edmonton, Alta.	1.50
W. Sawchuk, Edmonton, Alta.	3.00
Ol. Zynych, Edmonton, Alta.	3.00
W. Hawrysh, Edmonton, Alta.	2.00
P. Kasian, Edmonton, Alta.	5.00
M. Danylchuk, Edmonton, Alta.	3.00
Very Rev. J. Danyliuk, Calgary, Alta.	3.00
W. Slusarenko, Calgary, Alta.	2.50
H. Doroshenko, Edmonton, Alta.	4.00
K. Talanchuk, Edmonton, Alta.	3.50
M. Lytwin, Edmonton, Alta.	3.00
D. Nimenko, Onoway, Alta.	6.00
W. Kupchenko, Bruderheim, Alta.	3.00
J. Pylypchuk, Mundare, Alta.	3.00
P. Svarich, Vegreville, Alta.	6.00
A. Svarich, Vegreville, Alta.	6.00
N. Baydala, Vegreville, Alta.	6.00
D. Chapelsky, Vegreville, Alta.	1.50
Wm. Kieryluk, Vegreville, Alta.	3.00
John Faryna, Vegreville, Alta.	3.00
Dr. J. Onuferko, Vegreville, Alta.	3.00
Rev. A. Chrustawka, Vegreville, Alta.	3.00
J. Prymak, Calgary, Alta.	2.00
J. Waywanko, Fort William, Ont.	6.00
P. Kibiuk, Fort William, Ont.	2.50
Stephen Chereshniwsky, Fort William, Ont.	2.50
Stephen Soroka, Sudbury, Ont.	2.00
W. Dowhy, Toronto, Ont.	5.00
N. Waywanko, Toronto, Ont.	2.50
J. Humeniuk, Toronto, Ont.	3.00
M. Materin, Toronto, Ont.	3.00
A. Shewchuk, Toronto, Ont.	3.00
Mrs. H. Lozynsky, Toronto, Ont.	3.00
Mrs. M. Niemy, Montreal, Que.	3.00
Mrs. M. Yakovich, Montreal, Que.	3.00
N. M. Maniloff, Montreal, Que.	3.00
Rev. E. Shwetz, Myrnam, Alta.	6.00
N. Bednarsky, Myrnam, Alta.	6.00
T. Plishka, Myrnam, Alta.	3.00
W. Kufluk, Myrnam, Alta.	3.00
Ukr. Women's Association, Myrnam, Alta.	3.00
Carl Nowalkowsky, Myrnam, Alta.	6.75
Dmytro Sawchuk, Two Hills, Alta.	3.00
M. Kachmar, Musidora, Alta.	3.00
M. Elkow, Musidora, Alta.	3.00

Rev. W. Senyshyn, Smoky Lake, Alta.	3.00
Ukr. National Home, Smoky Lake, Alta.	6.00
K. Romaniuk, Smoky Lake, Alta.	6.00
M. Melnyk, San Francisco, U. S. A.	6.00
From N. N.	
Petriura's Library, France	6.50
British Museum, England	3.00
British Political Institute, England	3.00
Archiw UWAN, Germany	6.00
M. Lawrenko, (Machniwsky), Argentine	3.00
Geo. Mikitiuk, England	6.00
Prof. M. Sadyleko, Germany	3.00
Michael Bozansky, Germany	3.00
N. Zabillo, Turkey	6.00
Michael, Drull, Austria	6.00
University of London, England	6.00
Ukrainian Sals Kapet, Sweden	3.00
Shewchenko Scientific Ass'n., Germany	3.50
Ukr. Emigration Centre, Hamburg, Germany	3.50
Gregory Tkachenko, Germany	3.50

* * * * *

PUBLISHING FUND

M. Materin, Toronto, Ont.	\$1.00
N. M. Maniloff, Montreal, Que.	7.00
Ukr. National Home, Smoky Lake, Alta.	2.00
Prof. Geo. Fedorow, Toronto, Ont.	1.00
Mrs. A. H. Bilous, Van Dyke, U. S. A.	2.00

Переписка редакцій:

С. С. Судбури, Онт. — Ваш вірш занадто персональний, тому до друку в журналі не надається. Скоріше підійшов би в часописах. Зрештою — відповідати Сталінським ступайкам — забагато для них чести.

* * * * *

Скитальцеві — Франція:— Надіслані жарти відомі і в Канаді, а крім того устарілі.

Приймаємо підписку на повість з Канадійського Українського життя, пера Ол. Лугового, під назвою

“ДАЖБОЖІ ВНУКИ”

Коло 300 сторін друку, ціна примірника \$2.50. Хто пришле замовлення наперед — \$2.25 з пересилкою. Замовлення на адресу подану на першій сторінці журналу, на ім'я автора.